

ΚΙΝΗΣΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

www.kipan.gr

kipan.gr@gmail.com

Αθήνα, 4 Μαΐου 2020

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Θέμα: *Θέσεις της ΚΙΠΑΝ για το Νομοσχέδιο «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις» - τι χρειάζονται τα ΑΕΙ*

Το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων με τίτλο «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις» τέθηκε στις 22/4 σε διαβούλευση δύο εβδομάδων και επίκειται η κατάθεσή του στη Βουλή [1].

Για πολλοστή φορά, τα μέλη της Κίνησης Πανεπιστημιακής Αναβάθμισης τονίζουμε ότι **η πολιτική στην Παιδεία πρέπει να ακολουθεί μακροπρόθεσμους στόχους και να στηρίζεται σε ευρύτερες συναινέσεις**, ως προϊόντα συστηματικού σχεδιασμού από τα όργανα εκπαιδευτικής πολιτικής και διαλόγου με τους ενδιαφερόμενους παράγοντες. Οι νόμοι για την Παιδεία πρέπει να έχουν ορίζοντα περισσότερων της μιας υπουργικών και κυβερνητικών θητειών. Το διαρκές επιλεκτικό ράβε-ξήλωνε της νομοθεσίας δεν δημιουργεί συνθήκες ασφάλειας δικαίου, είναι αντιπαραγωγικό, δεν εδραιώνει ακαδημαϊκή νοοτροπία, και ευνοεί τις ρουσφετολογικές ρυθμίσεις και τις πελατειακές διευκολύνσεις.

Η πολιτική της κυβέρνησης για την τριτοβάθμια εκπαίδευση, όπως ξεδιπλώνεται βήμα - βήμα, χαρακτηρίζεται δυστυχώς από **έλλειψη στρατηγικής και οράματος και απουσία διαλόγου**. Η κυβέρνηση δεν υλοποιεί τις εξαγγελίες της και δεν παρουσιάζει το ολοκληρωμένο σχέδιό της για τα ΑΕΙ, αποδεχόμενη τελικά την αποδιάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που επέφερε η υπουργία Γαβρόγλου, χωρίς καμία διάθεση για επαναπροσδιορισμό των στόχων για την μεταλλυκειακή εκπαίδευση και για τη δομή των ΑΕΙ. Το παρόν νομοσχέδιο, το τρίτο στη σειρά με τεχνικές και ουσιαστικές παρεμβάσεις στο θεσμικό πλαίσιο των ΑΕΙ, **δεν ανταποκρίνεται στις προσδοκίες μας** για μία συστηματική αντιμετώπιση των προβλημάτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Αντίθετα, στα 39 από τα 98 άρθρα του που αναφέρονται στα ΑΕΙ, **περιλαμβάνει αποσπασματικές αλλά όχι αναγκαστικά επείγουσες ρυθμίσεις** (όπως για τα ξενόγλωσσα προγράμματα σπουδών), οι οποίες δημιουργούν εύλογες απορίες και προκαλούν ενστάσεις.

Στα επί μέρους θέματα που θίγει το νομοσχέδιο, **επί της αρχής συμφωνούμε** με την αλλαγή της διαδικασίας εκλογής πρυτάνεων, με την ηλεκτρονική ψηφοφορία, και με τη λειτουργία ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών. Είναι ρυθμίσεις που και η ΚΙΠΑΝ είχε διατυπώσει ως αιτήματα πριν λίγους μήνες, όταν το υπουργείο είχε απευθυνθεί στην ακαδημαϊκή κοινότητα καλώντας για προτάσεις σχετικά με το νέο σχέδιο νόμου για τα ΑΕΙ. **Δεν μπορούμε όμως να συμφωνήσουμε με την κυβερνητική τακτική της αποσπασματικής και χωρίς διάλογο νομοθέτησης.**

Πιο συγκεκριμένα:

- Η **θητεία των πρυτάνεων (διάρκεια και δυνατότητα επανεκλογής) αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα του ράβε-ξήλωνε και της παρέμβασης του εκάστοτε υπουργού στην επιλογή των πρυτάνεων** (καθώς ευνοούνται ή αποκλείονται υποψήφιοι). Έφτασε να αλλάζει όχι με αλλαγή κόμματος αλλά και με αλλαγή υπουργού (Φίλης ν.4386/11.5.2017, Γαβρόγλου ν.4485/4.8.2018). Οι ρυθμίσεις για την εκλογή πρύτανη είναι βεβαίως επείγουσες, αλλά είναι και ασύνδετες καθώς **δεν**

εντάσσονται σε ένα πλαίσιο για τη διοίκηση των ΑΕΙ, ενώ οι εκλογές και η θητεία των κοσμητόρων και των προέδρων Τμημάτων, θέματα παρομοίως άμεσης προτεραιότητας, αφήνονται να γίνουν με τον ισχύοντα νόμο και με άλλη σύνθεση εκλεκτόρων. Επανέρχεται το παραδοσιακό σύστημα του πρυτανικού ψηφοδελτίου, **χωρίς να υπάρχει αποτίμηση** των δύο άλλων συστημάτων που δοκιμάστηκαν πρόσφατα. Επίσης, με τις μεταβατικές διατάξεις η διάταξη για μοναδική θητεία (που είναι ακραία) **καταλήγει σε μη-ρύθμιση**, αφού, μέχρι να ωριμάσει χρονικά και να εφαρμοστεί, πιθανότατα θα έχει αλλάξει η υπουργός και ίσως και η σχετική διάταξη. Πρέπει, και όχι μόνο για αυτό το θέμα, να συμφωνηθεί συναινετικά ένα σταθερό πλαίσιο λειτουργίας με μακρόχρονη εφαρμογή, αντί για εναλλαγή βραχύβιων και πολλές φορές πολιτικά ύποπτων ρυθμίσεων που ευνοούν ή αποκλείουν υποψηφίους.

- **Οι ρυθμίσεις για τις μετεγγραφές είναι άτολμες. Θέση μας**, όχι δημοφιλής σε εκείνους που καλούνται να τη θεσμοθετήσουν, **είναι να καταργηθούν** (με πιθανές λίγες ομοίως συμφωνημένες εξαιρέσεις) και με προϋπόθεση την παράλληλη γενναία επέκταση της φοιτητικής μέριμνας (στέγαση – σίτιση) για ενίσχυση των αδύναμων φοιτητών. Δεν επιτρέπεται να ασκείται κοινωνική πολιτική εις βάρος της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Οι μετεγγραφές είναι ένα παράπλευρο ζήτημα της πρόσβασης στα ΑΕΙ, και το νήμα του ξετυλίγει ένα **πλέγμα θεμάτων**:

- τον αριθμό των εισακτέων, που πρέπει σταδιακά να περιοριστεί και την επανεξέταση της πληθώρας τμημάτων που άκριτα συστάθηκαν,
- τη δυνατότητα των ΑΕΙ να έχουν λόγο για τις προϋποθέσεις εισαγωγής των φοιτητών σε αυτά, κάτι που άλλωστε αποτελούσε και δέσμευση της παρούσας κυβέρνησης,
- την απόσυρση του δημοσίου υπέρ των ιδιωτών και εγκατάλειψη της τεχνικής – επαγγελματικής εκπαίδευσης, η οποία θα έπρεπε να αποτελεί αξιόπιστη και κύρια επιλογή των μαθητών,
- το ρόλο του Λυκείου και την καθιέρωση Εθνικού Απολυτηρίου.

Όλα αυτά τα θέματα απαιτούν συναίνεση και σχεδιασμό. Αντί αυτών, έρχονται επιμέρους ρυθμίσεις οι οποίες δεν είναι σαφές που εντάσσονται και σε ποια κατεύθυνση οδηγούν. Περαιτέρω, αποτελεί νέα ιδέα η μετακίνηση των φοιτητών στη φάση της εισαγωγής τους στα Ιδρύματα, που δίνεται ως εναλλακτική, σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί μετεγγραφή, και εξασφαλίζει είσοδο σε τμήμα λιγότερο ή καθόλου επιθυμητό αλλά πιθανότατα στον τόπο διαμονής. Δεν ξέρουμε αν έχει μελετηθεί ως προς τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τις μη σκοπούμενες συνέπειες. Είναι όμως προφανές ότι συντηρεί και ενισχύει τη λογική της με κάθε τρόπο εισαγωγής σε ΑΕΙ.

- **Ενώ υποστηρίζουμε τη λειτουργία και προπτυχιακών ξενόγλωσσων προγραμμάτων σπουδών (ΞΠΣ), διαφωνούμε με το μοντέλο του περιορισμένου ακαδημαϊκού ελέγχου που εισάγει το νομοσχέδιο**, αντίστοιχο με τη λειτουργία μεταπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών. Δεν πρόκειται για ξενόγλωσση διδασκαλία των υφιστάμενων προγραμμάτων σε αλλοδαπούς εκτός ΕΕ με δίδακτρα με μια δίδυμη διάρθρωση, κάτι που θα ήταν άμεσα αποδεκτό.

Με τις ρυθμίσεις για τα προπτυχιακά ΞΠΣ, εισάγονται χωρίς διάλογο στο σύστημα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ουσιώδεις καινοτομίες που εγκαθιστούν ένα δεύτερο παράλληλο σύστημα σπουδών και πτυχίων. **Το νέο ξενόγλωσσο σύστημα απειλεί τα ακαδημαϊκά χαρακτηριστικά του πρώτου, καθώς θα λειτουργεί έξω από τις βασικές ακαδημαϊκές δομές και με κυρίαρχο το οικονομικό κίνητρο.** Αναπάντητα είναι τα ζητήματα του επιπέδου των τριετών σπουδών και των ακαδημαϊκών & επαγγελματικών δικαιωμάτων που θα παρέχουν, όπως και οι ασυμβατότητες και επιπλοκές όταν γίνονται δεκτοί και πολίτες της ΕΕ πλην Ελλήνων. Επιπλέον, ιδίως στις συνθήκες πανδημίας, τα ΞΠΣ δεν έχουν επείγοντα χαρακτήρα και δεν θα έχουν άμεση εφαρμογή. Για όλους αυτούς τους λόγους, και **με εξαίρεση ad hoc προσωρινές ρυθμίσεις για προγράμματα που έχουν συγκεκριμένες δεσμεύσεις, οι διατάξεις για τα προπτυχιακά ΞΠΣ δεν γίνονται αποδεκτές, πρέπει να αποσυρθούν και να συζητηθεί το θέμα εξαντλητικά.**

Η Κίνηση Πανεπιστημιακής Αναβάθμισης επιδιώκει ένα σύγχρονο και σταθερό θεσμικό πλαίσιο για τα ΑΕΙ. Ως εκ τούτου, **τα θέματα που θίγει το νομοσχέδιο πρέπει να ενταχθούν σε ένα νέο γενικό Νόμο Πλαίσιο για τη λειτουργία των ΑΕΙ που θα εξασφαλίσει ευρύτερη συναίνεση, ώστε να έχει μακροχρόνιο ορίζοντα και να τροποποιείται μόνο μετά την αποτίμηση της εφαρμογής του.**

**ΔΙΟΙΚΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ της
ΚΙΝΗΣΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ**

Παραπομπή:

[1] <http://www.opengov.gr/yppepth/?p=5133>

Κοινοποίηση:

- Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Νίκη Κεραμέως,
- Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων Καθηγητή κ. Βασίλη Διγαλάκη,
- Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων κ. Σοφία Ζαχαράκη
- Γ.Γ. Ανώτατης Εκπαίδευσης κ. Απόστολο Δημητρόπουλο
- Γ.Γ. Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης κ. Γεώργιο Βούτσινο
- Γ.Γ. Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής κ. Αναστασία Γκίκα
- Γ.Γ. Θρησκευμάτων κ. Γεώργιο Καλαντζή
- Διαρκή Επιτροπή Μορφωτικών Υποθέσεων της Βουλής των Ελλήνων
- Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας της Βουλής των Ελλήνων
- Τμήμα Παιδείας Κομμάτων του Κοινοβουλίου
- Σύνοδο Πρυτάνεων Ελληνικών Πανεπιστημίων
- Σύνοδο Προέδρων Ερευνητικών Κέντρων
- Διοικούσα Επιτροπή της ΠΟΣΔΕΠ
- Προέδρους Συλλόγων Καθηγητών Ελληνικών Πανεπιστημίων
- Πρόεδρο Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών κ. Μαρία Κωνσταντοπούλου
- Ομοσπονδίες & Συλλόγους Επιστημονικού, Εργαστηριακού και Διοικητικού Προσωπικού των ΑΕΙ
- ΜΜΕ